

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintele si banii de prenumeratiune
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	sè se adreseze la Redactiunea dela
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERIC'A si SCOL'A“
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu.
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

La deschiderea sinódeloru eparchiali.

Nici odata nu s'au intrunitu sinódele nóstre eparchiali intre impregiuràri mai grele, cá in sessiunea actuala. Cei diece ani din urma au fost nesce ani grei. Ei au adusu asupra-ne multe calamitàti. Cea mai mare inse este fara indoiéla scăderea poporului constatata prin conscriptiunea facuta la finea anului trecut, o impregiurare, care ne inspira tuturor ingrigiri, si carea trebuie se preocupe cu deosebire atentiunea sinódeloru nóstre.

Nu vomu vorbí de cauzele acestei scaderi. Ele sunt in genere cunoscute, cu atât mai vertos, ca aceste cauze sunt acum de multu obiectu de discussiune atât in presa, cât si in cercuri private si conferintie.

Astfelu fiendu pre deplinu in curatu cu cauzele vomu vorbi numai despre medilócele, prin cari s'ar poté delaturá acestu reu mare. Uniculu medilocu eficace in acésta privintia ni se infacisiéza infintiarea reuniuniloru poporale de cultura in fiacare comuna, mijlocu adoptatu si de conferinti'a protopresviteriloru din eparchi'a Aradului, despre carea am vorbitu dilele trecute.

Astfelu avemu tóta speranti'a, ca sinódele nóstre luandu in drépta considerare trebuinti'a urgenta pentru infintiarea acestoru reuniuni cu o óra mai nainte, voru luá tóte dispuetiunile necesarie pentru constituirea si punerea loru in activitate.

Prin infintiarea acestoru reuniuni se va creá unu nou organu in servitiulu poporului, unu organu chiamatu a controlá si a dá directiune poporului nostru la fiacare pasu alu seu, si care totu de odata va stimulá intre ómenii nostri spiritulu de asociare, de carele avemu atât'a necesitate, daca voimu a procede mai iute in desvoltarea nóstra.

Alu doilea obiectu de mare insemnatate este: assignurarea averii bisericesci. Spre scopulu acest'a comissiunea sinodala esmisa in anulu trecut va presentá sinodului nostru eparchialu unu proiectu, carele va inlesní multu lucrarea ulterióra in punctulu acest'a, adoptandu acestu proiectu, si dispunendu, cá elu sè-se puna in activitate.

Alu treilea obiectu de mare insemnatate pentru sinódele eparchiale, alu Aradului si alu Caransebesiului este: cestiunea despartirei fonduriloru comune. In punctulu acest'a se voru poté infacisiá dóra multe dificultati.

Speramu inse ca intieleptiunea, tactulu si mai cu séma amórea fratiésca a reprezentantiloru ambeloru diecese sorori, voru face cá acést'a cestiune sè-se resólve spre deplin'a multiemire a ambeloru parti interesate.

Obiectu de mare insemnatate este apoi control'a administratiunei si a mersului afaceriloru eparchieloru in anulu espiratu, precum si indigitarea imbunatatiriloru, ce s'aru aretá necesarie pentru viitoriu. In punctulu acest'a credemu, ca ar fi de mare trebuintia, cá sinódele nóstre eparchiali pre de o parte se ia in drépta considerare greutátile, cu cari are a se luptá adminisfratiunea bisericeii preste totu, ér pre de alt'a se-si lase timpulu de ajunsu, pentru cá se póta studiá si apretiá tóte dupa adeverat'a loru valóre cu atât mai vertos ca reprezentantii bisericeii, cá unii, cari cunoscu bine impregiuràrile din diteritele parti ale síngurateciloru diecese cu chipulu acest'a potu face multe si mari imbunatatiri.

O buna controla a mersului administratiunei, este lucrulu de capetenia in orice corporatiune mai cu séma cand acésta controla este insocita de tendenti'a si capacitatea de a poté dá o directiune mai nimerita acolo, unde mesurile luate pana aci nu s'au vediutu destulu de puternice, si astfelu a veni in ajutoriu consistoriiloru intru indeplinirea oficiului loru.

Dreptu aceea insufletirea la lucru si unu studiu seriosu in punctulu acest'a ne pote face cele mai bune servitie.

Infine obiectulu celu mai de capetenia, de carele au sè-se ocupe sinódele nóstre eparchiale este fara indoieála instructiunea publica. In punctulu acest'a nu potemu negá s'au facutu in timpulu din urma unele imbunatatiri frumóse, si specialu in dieces'a nóstra, unde cunóscemu mai bine impregiurarile, s'a inmultitu numerulu scóleloru. Suntem inse in totu loculu inca departe de a fi satisfacutu multeloru trebuintie, ce le are astadi poporulu.

Daca susta adevverulu, ca scól'a face pre omu cá si pre popóre, atunci de sene urméza, ca scól'a nóstra confessionala trebue se fia ingrigirea principala a sinódeloru nóstre eparchiali in tóte partile. Nu vomu indigítá aici imbunatatirile, ce le reclama astadi scól'a nóstra confessionala. Acestea se voru vedé mai bine din repórtele diferiteloru consistorie, in care se va infacisiá starea actuala a scóleloru nóstre.

Ceea ce dorimu noi este, ca ar fi bine, cá comissiunile scolarie, asupra caror'a apésa cu deosebire gréu'a chiamare pentru imbunatatirea causei scolari, se ingrigésca, ca acésta cauza sè-se puna mai curend la ordínea dilei, si se nu se lase pana in dilele din urma, cand de regula pentru scurtimea timpului sinodulu este silitu a trece mai iute preste obiecte.

Incheiandu dicemu reprezentantiloru bisericiei, adunati astadi a lucrá in ví'a Domnului: „Bine ati venitu“, si dorimu cá Ddiu se binecuvente tóte lucrarile loru, cá astfelu aceste se póta aduce poporului fructele cele mai manóse.

Apelu pentru cladirea unei biserici catedrale in Bucuresci.

Calinicu, cu mil'a lui Dumnediu, Primatu alu Romaniei.

Iubitiloru de Dumnediu, fratiloru episcopi, iubitiloru de buna cuviintia si podób'a casei Domnului, prea cuviosiloru arhimandriti, staretu si egumeni, prea cucerniciloru protoerei, cucerniciloru preoti, si tuturiloru iubitiloru de Christosu fii ai bisericii si cetateni ai pamentului Romaniei. Daru voue si pace dela Domnulu nostru Isus Christosu si dorintia ferbinte de mantuire si vecinica fericire in Domnulu, din partea Smereniei Nóstre.

Un'a din cele mai frumóse insusiri ale dreptu credinciosului nostru neamu romanescu, a fost pururea iubirea si devotamentulu catra biserica, respectulu si pietatea catra religie. Dovad'a cea mai vie a acestorlu laudabile sentimente sunt nu numai monastirile, schiturile si bisericile respandite pe tóta intinderea teritoriului Romanu si númerosele danii cu care erau

inavutite, dar inca bunii si generosii nostri strabuni priviau ca unu actu de vrednicie, ca unu placutu prinosu adusu Domnului când inaltiau séu ajutau la infiantarea de sante locasiuri, chiar si peste hotarele tierei, acolo, unde erá nevoie a sprijini si intari legea nóstra crestinesca.

Acestu minunatu aventu de credintia si de evlavie a luat nascere cu inceputulu chiar a celoru doue principate Romanesci, si elu a urmatu tot mai viu si mai statornicu in mijloculu schimbariloru si nestatorniciei timpuriloru si a lucuriloru omenesci. Cei mai mari si straluciti Domni munteni si moldoveni, insemnau biruintiele ce repurtau armeloru cu monumente religióse, biserici si monastiri, in care se cantau laudele a Tot-Puternicului, pentru ocrotirea neamului Romanescu; si de la cei mai mari deregatori politicesci si bisericesci, pana la cei mai mici si smeriti poporeni, fie-care aducea diuarulu seu la edificarea Dumnediesciloru locasiuri. Astfelu se facú cá in acele timpuri turburate sant'a nóstra biserica intrupá si chezasiu in sine, ca o adevverata mama nutrice, insasi fiint'a si nationalitatea nóstra, si de acolo veni aceea dragoste reciproca, acele legaturi stranse si nedespartite, cari unescu la noi biserica cu poporulu, cáci in tóte imprejurarile, bune séu rele, cu poporulu s'a inveselitu cu poporulu s'a intristatu si biserica.

Dar, iubitiloru, daca una lunga alta au statu in totdeaun'a, natiunea si biserica, daca mare si nepregatita a fost generositatea si darnicia credinciosiloru, rare ori furtunile si incercarile grele care au venitu peste tíera, i-au lasatu ragazu ca se póta ridicá edificii maretie, biserici de acelea monumentale si imposante, cum se vedu in alte parti, unde sigurantia si dainuirea pazei a permisu ómeniloru a se indeletnici cu asemenea lucrari, cari ceru munca liniscita si urmata intr'unu lunga siru de ani.

Afara de fórte putiene exceptiuni, intre care se póte citá stralucit'a si singur'a in felulu ei biserica dela curtea de Argesiu, mai tóte vechile nóstre constructiuni religióse, póta caracterulu nesigurantiei si alu sbuciumarei timpuriloru de atunci. Daca la adapostulu muntiloru si a positiuniloru mai ocrotite se gasesce câte o manastire séu biserica mai importanta, in orasieloru nóstre deschise, si asia de lesne espuse pe acele vremi incursiuniloru vrajmasiloru legeri si neamului nostru, mai nicairi trecutulu nu ne-a lasatu vre unu edificiu, fie religiosu, fie chiar profanu, in proportiuni mai largi si mai imposante. Bucurescii chiar, capital'a tierei, scaunulu Domniei si alu inalteloru autoritati ale Statului, desi cuprinde in sine unu mare numeru de biserici, nu are in sa nici pana astadi o Mitropolie, care, pria exteriorulu si proportiunile ei, se corespundia cu insusirile unei biserici catedrale.

Patrunse ca si noi de acésta lipsa, semtindu-o cu aceasi mahnire, cu care de multu o simtiamu si Noi, mai multe persóne respectabile s'au adresatu catra Noi, invocandu-ne sollicitudinea spre a face o chiamare catra toti credinciosii Romani si a rugá pe fie-care se contribuésca cu ceea ce dragostea sa catra biserica si mijlócele sale lu indémna a face pentru unu scopu pe atât de placutu lui Dumnediu, pe cât si de nobilu si de patrioticu. Am creditu cá datori'a Nóstra de pastoru ne impune a dá cursu acestorlu pióse si in adevveru multa simtite dorintie, si spre acestu finitu ve facem, iubitiloru si dreptu credinciosiloru crestini, apelulu celu mai ferbinte

care p \acute{o} te esi din sufletulu unui smeritu servitoriu alu Domnului si alu santei sale bisericii.

Si c \acute{a} nd s'ar put \acute{e} mai nemeritu si mai bine apel \acute{a} la netagaduitele sentimente religi \acute{o} se ale Romaniloru, de c \acute{a} t astadi, c \acute{a} nd nemarginit'a pronie cer \acute{e} sca, care de secolu s'a intinsu asupra acestei tieri, ne-a datu in timpii din urma dovedile cele mai p \acute{i} -paite ale bunatatiei sale? \acute{O} re evenimentele mari si importante, prin care cu at \acute{a} t'a succesu a trecutu natiunea n \acute{o} stra, in aceste ultime doue diecimi de ani si pe care chiar generatiunea de astadi le-a pututu vedea implinite, nu sunt ele semnele cele mai manifeste ale protectiunei Divine? Se ne aducemu aminde unde eram inca la 1858 si unde suntemu astadi. Din doue provincii despartite, slabite si umilite prin indelungi suferintie, s'a facutu o singura ti \acute{e} ra cu vitalitate puternica, Romani'a suptu gloriosulu sceptru alu nobilei odrasle dintr'o talpina Imperat \acute{e} sca, din cele mai stralucite. Atot-Puterniculu reinvi \acute{e} za drepturile n \acute{o} stre strabune, precum din momentu a inviatu Domnulu pe credinciosulu Lazaru! Sub Carol I- \acute{u} , Patri'a, proclamata suverana si independenta, si inaltata apoi la rangulu de Regat, se recun \acute{o} sce astfelu de t \acute{o} te Statele! In fine Dumnedieulu parintiloru nostri, care ocrotea odini \acute{o} ra pe ostasii Romani la Rahova si la Calugareni, ocrotese pe demnii loru stranepoti la Plevna si Smardanu, si incununa \acute{e} ra si cu d \acute{a} fnii biruintiei vulturii romanesce, care p \acute{o} rta Crucea, semnulu mantuirei! Nu este \acute{o} re de datori'a fie-carui Romanu a contribui la ridicarea unui maretiu si impozantu templu spre a multiami Celui de susu pentru at \acute{a} tea bunatati, si acestu templu inaltiatu in capital'a Regatului Romaniei, nu va fi elu totdeauna si cas'a Domnului si falniculu monumentu religiosu alu natiunei?

Credemu c \acute{a} nu in zadar se va face apelu la traditional'a generositate si darnicie a Romaniloru; mai alesu c \acute{a} nd ac \acute{e} sta generositate si darnicie are unu scopu at \acute{a} t de inaltu, ac \acute{e} l'a de a dovedi generatiuniloru viit \acute{o} re nestramutat'a credintia si religi \acute{o} s'a pietate a neamului nostru.

Veniti dar, iubiti frati si fii sufletesci, veniti de contribuiti la un'a din cele mai frum \acute{o} se fapte religi \acute{o} se si nationale, care va fi datu a se severs \acute{i} de catra generatiunea de astadi, care este deja bogata in at \acute{a} tea patriotice si maretie fapte. Veniti mai alesu si voi, iubite fiice in a carorn inima arde nestins'a candela a credintiei, spre a lumin \acute{a} pe sotii, pe fratii, pe copiii vostri, veniti si aduceti sprijinulu si concursulu vostru acestei opere placute lui Dumnedieu.

O asociatiune mare, cu scopulu acest'a, la care p \acute{o} te particip \acute{a} ori cine, unu comitetu centralu alu ei. compusu de tot ce Romani'a are mai importantu, si comiteele ajutat \acute{o} re se instituescu in capitala si in fie-care judetiu; numele membriloru societatiei si donatoriloru, si sumele ce voru d \acute{a} fie-care se voru trece in registre ad-hoc, care vor st \acute{a} apoi pururea la altariulu Domnului.

Sumele adunate se voru depune imediatu la Banc'a Nationala. Despre ele societatea va prim \acute{i} in fie-care anu, antaia Dumineca dupa Pasci, dare de s \acute{e} ma pana la terminarea Catedralei.

Dati, ve rugamu credinciosiloru, fie-care obolulu vostru; darulu c \acute{a} t de modestu alu saracului va fi tot asia de bine primitu ca si acelu alu bogatului, precum a fost bine primitu si banulu veduvei din Evangelie; veti avea nepretiuata resp \acute{l} ata dela celu

care a destinatu pe omu pentru nemurirea si fericirea eterna: dati si darulu Domnului nostru Isus Christosu si binecuv \acute{e} ntarea sa se fie cu voi cu toti acum si pururea si in veci veciloru, Amin.

† *Calinio.*

Adunarea generala a reuniunei invetiatoriloru romani din dieces'a Aradului

s'a tienutu joi in 16/28 aprile an. cur. Din protocolulu acestei adunari public \acute{a} mu urmat \acute{o} riele:

In absinti'a presiedintelui Vincentiu B a b e s i u, adunarea a deschis'o vicepresiedintele Dr. Giorgiu P o p a, dicendu intre altele:

„Scopulu, pentru care ne-am adunatu, este a ne consult \acute{a} , cum am put \acute{e} respunde la missiunea n \acute{o} stra mai bine, mai repede si mai cu \acute{u} siurintia.

Suntemu invetiatori romani ortodosi, \acute{e} ra missiunea n \acute{o} stra este cultivarea poporului romanu.

Cine si ce este invetiatoriulu, — despre ac \acute{e} st'a ni-a fostu vorb'a alta data. Vine acum rondulu se ne intreb \acute{a} mu despre ce ins \acute{e} mna cultivarea si respective efectulu activitatiei cultivat \acute{o} rie adeva cultur'a?

Cultur'a ins \acute{e} mna in gradulu primu o stare indestulit \acute{o} ria economica s \acute{e} u materiala, in alu doilea gradu e posibil'a perfectiune a intielegerii prin invetiaturi s \acute{e} u sciintie, \acute{e} ra in gradulu alu triile, carele este supremulu si sublimulu, intr'ac \acute{e} st'a cultur'a ins \acute{e} mna acele virtuti morali s \acute{e} u religi \acute{o} se ce decoreza sufletulu omului.

Deci economi'a, sciinti'a si morali'a, sunt neap \acute{e} ratele trii conditiuni ale culturei aceleia, la carea trebue se nisumu a-lu conduce pre poporulu romanu.

Dumnedieu l'a chiamatu pre omu la supremulu bine, si totu ac \acute{e} sta chiamare face si natiunei. Si pentru c \acute{a} supremulu bine este m o r a l ' a, de aci intielegemu c \acute{a} detorintia prima a invetiatoriului este se-lu educa pe scolariu in morala adeva in religiositate.

Fara morala, sciinti'a nu e folositoria si averea strica celuia ce o posede. Cu alte cuvinte:

Se-lu indemn \acute{a} mu pe scolariu la lucru si la pastrare, c \acute{a} din acestea se nasce bunastarea economica. Inca mai multu se-lu conducemu la cunoscintie si invetiaturi, c \acute{a} ci acestea i-asecura vi \acute{e} ti'a onorabila. Dar mai pre sus de t \acute{o} te se punemu in inim'a lui si se-lu ded \acute{a} mu a practic \acute{a} morali'a si religiositatea, c \acute{a} numai de aci se nasce adeverat'a fericire.

Acum ne intreb \acute{a} mu daca \acute{o} re sc \acute{o} l'a, p \acute{o} te ea singura se satisfaca la t \acute{o} te acele trii conditiuni? Afirm \acute{a} mu tare c \acute{a} numai sc \acute{o} l'a e in stare a satisfaca, si despre ac \acute{e} st'a ne convinge o privire in istoria.

Se asemen \acute{a} mu evulu vechiu cu evulu nou.

In evulu vechiu, pe unde \acute{e} ra pamentulu mai fructuitoriu, pe acolo \acute{e} ra poporulu mai avutu, mai cultu, marturia ni sunt Babilonula, Persi'a, Egipetulu, Itali'a de m \acute{e} diadi scl. Atunci \acute{e} ra vai si amaru pe unde e Suitier'a, Belgiulu, Angli'a scl.

In evulu nostru, pre unde e poporulu mai invetiatu, pe acolo e si mai avutu si pamentulu mai fructuitoriu, marturia ni sunt Suitier'a, Belgiulu, Angli'a scl. Astadi e vai si amaru pe la Babilonu, Persi'a, Egiptu scl.

Cine a facutu ac \acute{e} sta schimbare, daca nu sc \acute{o} l'a, invetiatur'a?! si adeva;

În evulu vechiu, pe omulu înca minorénu, îlu tutelá natur'a; dar astadi cá Providintia l'a facutu mai majorénu, îlu aviséza la scóla. E orbu cine nu vede aci degetulu Providintiei, cum ne trimite la scóla, si cum însasi natur'a si-a schimbatu cursulu si productivitatea conformandu-se scólei.

De aceea fórté nimeritu dice scrietoriulu anglu Buckle: „odata, acele tieri erau mai avute, unde pamentulu erá mai fruptitoriu, astadi acelea sunt mai avute, unde omulu e mai intieliginte si mai lucratoriu.“

Dóra s'ar sulevá înca o întrebare, aceea cá póte scól'a, si chiamata este ea se inpreune disele conditioni trii? Responsu afirmativu nu póte nimene se dee mai bine si mai cu promptitudine de cât chiar scól'a confessionala.

Idealulu scólei confessionali este Domnulu nostru Isus Cristos. În santulu evangeliu alu lui, carele e plinu de invetiatura si de morala, gasimu locuri multe fórté, în cari provóca si la economia. Dati-mi voia se citeza unu locu, este candu Mantuitoriulu cu 5 pani saturá 5000 de ómeni, apoi dise invetiaceiloru sei: „Adunati farimaturile ce au prisositu, ca se nu se pérda ceva.“

Inspirati de invetiaturile Mantuitoriului, se lucrámu la cultivarea natiunei nóstre. Noi nu avem nici unu romanu de „prisosu.“ Dar din nefericirea trecutului, si pentru cá coherintia nóstra nationala si religionaria nu a fostu destulu de solida, pentru aceea avem astadi multe farimaturi. Este sublim'a vóstra chiamare, onorati Domni invetiatori, se adunati farimaturile, ca se nu se pérda de la cultura ceva romanescu, se nu se pérda nici o farimatura de romanu.

În numele acestei chiamari mi permitu se ve salutu si se dechiaru adunántia de deschisa.“

(Încá sub decursulu cuventarii de deschidere, Prea Santi'a Sa Par. Eppu Ioanu Metianu, invitatulu de o deputatiune esmisa, a intratu în sala, primitu cu aclamatiuni vie, si a ocupatu locu la presiedintia de onóre.)

La ordinea dilei, Ioanu Tuducescu tienú urmatórea disertatiune:

Predarea invetiaturei dupa analogia obiectelor seu form'a simultana.

„Scól'a este loculu, în care omulu se face omu.“

Invetiatoriulu e unu maestru, si lucratórea lui este scól'a. Baetii sunt materialulu, pre care bunulu maestru are se-lu diréga.

Invetiatoriulu ca maestru, nu este mecanicu, ce dispune de materialulu seu dupa plácu, si-lu direge dupa a s'a voia. Si, pentru ca nu este mecanicu, pusetiunea invetiatoriului, cu atatu este mai fatigósa si rezultatulu osteneleloru sale, cu atât mai slabu.

Invetiatoriulu avendu se diréga spiritulu si inim'a, — facultati cari nu se prindu usioru, intempina greutati, la cari nu sau ganditu, si aceste trebue delaturate, trebue invinse.

Invetiatur'a érasu, nu se póte prinde, nu o potem torná — ér timpulu trece, prin urmare invetiatoriulu este avisatu se totu scruteze, se-si însusiéscá, si se caute a afla metodulu celu mai bunu si calea cea mai scurta.

Voindu a respunde la acésta cestiune, voiu lamuri prin câteva cuvinte, cum trebue se predamu invetiatur'a în scól'a poporala, astfelu cá se ajungemu la unu resultatu bunú si puterosu.

Au fostu unu timpu, cand invetiatoriulu se ocupa cu fiecare scolaru în parte, si daca scól'a erá populata — trecéu órele fara a ajunge toti elevii la rând. Acést'a erá metodulu de predare seu form'a: individuala. Urmele lui se cunoscu si astadi. Mai éu séma în mass'a poporului s'au inradacinatu ideia a întrebá pre copii candu vinu dela scóla. Cátu-ti e lectiunea? De unde? Pana unde? s. a. Astadi nu mai merge. Privelegiele au caditu, si cu ele metodulu individualu — s'au dusu floriloru.

Pedagogii Belu si Lancastru — si dupa metodulu lorú multi invetiatori si astadi — se ajuta la predarea invetiaturiloru cu scolarii mai mari. Praes'a acést'a nu este consulta, ca-ci „ajutorii“ ori catu de priceputi voru fi, nu potu suplini pre invetiatoriú. Si invetiatoriulu, cu astfelu de „ajutori“ nu vá poté nici cand se aiba evidintia esacta de progresulu eleviloru sei — si care impregiurare lu vá dá de golu la esamene.

Remané dar, cá invetiatoriulu singuru se predé invetiatur'a — dupa analogia obiectelor:

parte, la scól'a întréga

parte, treptatu dela o clasa la alta

parte, si numai la câte o clasa de odata, ocupandu pre celelalte.

Acestu modu de predare este form'a simultana.

Dintre feliuritele obiecte de invetiamentu potém predá la scól'a întréga: Rugatiunile, cantarea, unele esercitii gimnastice, s. a. Treptatu dela o clasa la alt'a: Religiunea, istoria naturala, socót'a din capu, geografi'a, istoria, s. a. Numai câte la o clasa: Cétirea, drepturile civile, economi'a, fisic'a, socót'a scrisa, esercitii gramaticali, s. a.

De si eu mi permitu acésta clasificare — basatu pe analogia obiectelor, nu trebue se trecem cu véderea planulu de invetiamentu — si a ni acómódá conform aceluia, cu întinderea materiei.

În locurile unde scól'a poporala e desfacuta în 2. clase (cursu inf. si super.) cu 2. invetiatori predarea obiectelor în form'a simultana este fórté avantagiósa, dar fiindca cele mai multe scoli poporale — la noi — se conducu numai de câte unu invetiatoriu — ca se aratu ca predarea si aci este efectúosa — pentru a ilustrá predarea treptata dela o clasa la alt'a, mi permitu o mica proba.

a) Din Religiune.

Invetiatoriulu. Spune N. (clas. I.) Cine-ti dá tie pane etc?

Baetulu. Mie-mi dá pane tat'a etc.

Invetiatoriulu. Spune N. (clas. II.). Cine dá tatalui teu, si la toti omenii pane?

Baetulu. Tatalui meu si tuturor ómeniloru, li dá D-dieu pane.

Invetiatoriulu. Spune N. (clas. III.) Unde e Dumnedieu?

Baetulu. Dumnedieu e în ceru si pre totu loculu.

Invetiatoriulu. Ce poftesce Ddieu dela noi pentru ca ni dá pane, viétia, s. a.?

Baetulu. (N. clas. IV) Ddieu poftesce se ne rogam lui,

Invetiatoriulu. Spune N. (clas. V) Cand si cum trebue se ne rogam lui Ddieu?

Baetulu. Noi trebue se ne rogamu sér'a si diminéti'a; nainte si dupa mancare; si rugatiunea nóstra trebue se fia din inima etc.

Invetiatoriulu. Cum te rogi tu N. (clas. VI) dupa cina, s. a. s. a.

alt'a:

- clas. I. Spune N. Cine a facutu tabl'a acést'a?
 " II. Din ce a facutu mesariulu tabl'a?
 " III. Din ce-su facute scandurile?
 " IV. Unde a crescutu N. lemnulu?
 " V. Cine au facutu N. padurea si lemnele in padure?
 " VI. Spune tu N. intréga istori'a tablei.

b) din socóta.

- Spune N. (clas. I.) daca tu ai 1. cr. si eu ti-mai dau unulu câti cr. ai?
 " " (clas. II.) " ti dau eu tie de 2 ori 2 nuci câte ai?
 " " (clas. III.) " " " " " 6×8 nuci câte ai?
 " " (clas. IV.) " se impartu 40 cr. la 5 copii, cati capeta unulu?
 " " (clas. V.) Câte luni au 9 ani?
 " " (clas. VI.) Cât interesa aducu 250 fl. cu 8% intr'unu anu?

c) din limba.

- Spune N. (clas. I.) Cum e tabl'a?
 " " (clas. II.) Câte vorbe sunt in dicerea acést'a?
 " " (clas. III.) Care e sub. si pred. in dicerea:
 " " (clas. IV.) Ce vorba e sub. si ce verb. e predic?
 " " (clas. V.) Ce dicere e acésta ce a spusu N.?
 " " (clas. VI.) Spune tu N. o dicere compusa!

Cu aceste probe, eu credu ca am motivatu de ajunsu acésta forma de predare, pre care o recomandú atentiunii iubitoru mei colegi."

A supr'a acestei teme se incinsera discussiuni lungi, la cari participara dd. invetiatori Voluntiru, Staña, Par. Eppu, profesorii de teologia Hamsea, Mangr'a si altii. Scopulu acestoru discussiuni erá, a gasi modulu celu mai eficace a ocupá de odata pe toti scolarii din tóte clasele scólei poporale.

Dupa incheierea discussiunilor, Presiedintele se adresá catra Parintele Eppu:

Prea santite Parinte! De candu poti sceptrulu arhiierescu, totdeun'a l'ai manuita asia, cá si candu conduci cu elu, si candu admonesci cu elu, faci numai bine invetiamentului, si pururia nimeresci promovarea intereseloru nóstre de cultura. Pentru acestu zelu si tactu, ne-am intielesu cu totii se-Ti oferimu a fi membru onorariu alu reuniunei nóstre. Binevoiesce a primí acésta dovéda de iubire de o parte, de alt'a spre incuragiare. (Adunarea respunse cu urari de: se traésca!)

Prea Santi'a Sa P. Eppu: Primescu cu bucuria acésta dovéda de incredere si de iubire. Suntemu cu totii chiamati la invetiatoria, fiecare in propriulu seu cercu de lucrare, dar toti lucratori aici pre pamentu, in vii'a, in gradin'a ast'a mare a Domnului nostru. Invetiatorii sunt gradinari, éra scolarii sunt pomi tinerei. Aducti-ve a minte ce ni-a spusu Domnulu si proprietariulu gradinei, elu ni-a spusu cumca pomulu care nu aduce fruptulu seu la timpulu seu, se va taiá si in focu se va aruncá. Grigiti cum se gradinariti, ca pomii se fie fruptuitori, cáci la din contra, daca proprietariulu va taiá pomii, atunci nu ne va tiené nici pe noi de gradinari, cá nu va mai avé lipsá de noi.

Din inima rogu pre bunulu Dumnedieu se binecuvinte lucrarile vóstre, ca se aduca fruptu la timpulu seu."

Urmá restaurarea oficialioru reuniunei pe viitóri'a sesiúne de trii ani. S'au alesu Presiedinte: Vincentiu Babesiu, vicepres. I. Dr. Georgiu Popa, vicepres. II. V. Mangra, cassariu Petru Popoviciu, controloru Ioanu Voluntiru, bibliotecariu Elia Dogariu, secretari Ioanu Tuducescu si D. A. Romanu, jurisconsultu I. P. Desseanu, éra in comitetu: G. Barabasiu, M. Olteanu, T. Contea, G. Bocu, N. Stefu, S. Marcusiu, A. Botiocu, T. Munteanu, B. Codreanu, S. Ardelanu, Dr. L. Petroviciu, G. Morariu.

Se deliberara unele agende privitórie la participarea mai numerósa la adunari respective la constringerea celoru negliginti, apoi la adunarea prossima, la procurarea de opuri pedagogice sel.

Acésta adunare s'a inceputu la 9 óre dem. s'a intreruptu 2 óre la médiadi si s'a finitu la 5 óre d. m.

Fisic'a fara recvisite.

In Nrii 48, 51 si 52 ai acestei fóie din anulu trecutú, am aretatu câteva fenomene din fisica, cari se potu infatiosia fara recvisite costisitóre, acum voiu a continuá.

Pentru probarea „inertiei“ care consta din aceea „cá o influintia numai dupa trecerea óre-carui intervalu de timpu, se póte comunicá cu unu altu corpu mai mare“ — este si acestu fenomen: d. e. Déca punem unulu peste altulu mai multi bani de patru, cu o lovitura iute in cósta, se póte aruncá afara ori si care banu, fara ca stelpulu se pice. — Va se dica, influintia a simtit'o numai acelu banu, care a fostu lovitú, si mai nainte de a avé timpu a o comunicá si cu ceialalti, a saritu afara. — Unu asemenea casu fórté interesantu s'a intemplantu in Agram, cu ocasiunea cutremului din anulu trecutú. — Cosiulu (hornulu) unei fabrici prin cutremuru scuturanduse, mijloculu a fostu aruncatu afara, pe cand partea de susu a picatu pe cea de josu, care a ramasu nevatamata, si fiindu acést'a mai larga, a picatu de totu intr'ensa.

Esperimentarea urmatóre ne arata dóue principii, cá: gravitatea póte trece in caldura, si cá caldura o cuprinde indata giurulu mai rece. D. e. Daca unu darabu de ghiatia astfaliu i-lu proptim, ca numai capetele se fie asiediate, mijloculu nu, si cu unu drotu de feru acatiam óre-care greutate de mijlocu, vom observá, cá drotulu, peste catva timpu, va taiá ghiatia in dóue. Adeca, prin presiunea exercitata asupra ei, s'a produsu caldura, care topesce ghiatia inaiute-i. — Cand insa, drotulu trece prin ghiatia, si acelu fenomenu interesantu ni se arata, cá ghiatia nu se desface in dóue, ci remane unu darabu, cum nu s'ar fi intemplantu nimicu. Caus'a este aceea, cá cum se topesce ghiatia, ap'a ce s'a produsu din ea si inghiatia. Ghiatia o recesce, o inghiatia si asia tot darabulu de ghiatia remane intregu.

Nu mai putienu interesantu este si fenomenulu acést'a. Daca intr'unu pocalu micu punemu unu ou, dar asia ca se nu se atinga de margini, acum suflandu tare in pocalu, oulu va sarí afara. Daca óre-care exercitiu, vom face ca oulu se sara din pocalu, drept in altulu asemenea acelu'a.

Cât este de slabu, unu paiu si totusi in nnele impregiurari si elu se opune la mare potere. — Daca voimu a-lu frange, ilu potemu usioru, a-lu rupe séu a-lu stringe in lungime, intrebuintiam o mai mare potere si tot nu ne vom ajunge scopulu. — D. e. Unu paiu intregu ilu indoim de unu capetu si-lu bagam intr'o sticla, atunci de paiu vom poté radica sticla in susu, ba inca si óre-care cantitate de apa vom poté turná in sticla, fara ca paiulu se-si abdica servitiulu. Partea de susu lucra contra ruperei, ér cea de josu contra presiunei. Daca óre-care parte nu va mai fi in stare a se opune, aceea va fi cea de susu, neci cand cea din josu. Acést'a ne arata, cât de diferita este poterea, cand e vorba de frângere, rupere séu compresiune.

Dóna proprietati a aerului le putem aretá, cu o singura experimentare, aceea: cá póte se arda, si cá asupra tuturoru obiecteloru esercita presiune. — Spre acestu scopu luam unu ou fertu tare, ilu curatim de coja si astupamu cu elu grumadiulu unei sticle, din care am scosu aerulu. Daca in sticla mai inainte am bagatu o hartia unsurósa, séu altu corpu aprindibilu si l'am aprins, vom esperiá, cá oulu se intinde in sticla si cu o duraitura pica intr'ensa. — Séu o alta cercetare. Umplem unu teieru cu apa, pe apa punemu unu darabu de lemnu plutitoriu, pe acést'a aprindem o hartia si-lu acoperimu cu unu pocalu. Vom esperiá, cá cu cât arderea tiene mai multu, ap'a in pocalu tot mai susu se suie. Pentru-cá, o parte a aerului de subtu pocalu arde, si in urmare aerulu de afara nazuiesce a intrá in launtru, si ap'a ce-i sta in cale o impinge inainte.

Nu mai putinu insemnata este in fisica, si legea capilaritatii. Subt influinti'a acesteia, fluiditatile de sine se suie in asia deschidiatu si tievisióre, ca perulu de subtiri. D. e. Daca o tievisióra de uiaga o bagam in apa, in tieve ap'a va stá mai susu de cât in vasu, séu daca unu darabu de zaharu ilu bagam in apa, acela se va udá tot, si capetulu care ilu tienem in mana. — Cu capilaritatea asemenea este si fenomenulu formarei picaturiloru si alipirea. D. e. Ap'a versata pe masa séu pe masaiu fainosu nu va curge in laturi, ci va formá picaturi marunte, cari se misca incóce si iucolo. In casulu acést'a ap'a se trage inlauntru catra centru, si va aratá o suprafatia rotunda, nu orizontala. — Fórté usioru o putem aret'a acést'a, daca umplem unu pocalu rasu cu apa, cât se nu mai intre neci o picatura, si totusi probandu acum a aruncá in launtru unu banu, asia ca se nu atinga marginile pocalului, vom esperiá, cá ap'a nu se varsa afara. Totu mereu, vom poté aruncá si mai multi bani, fara ca ap'a se se verse. Suprafati'a apei inse nu va mai fi orizontala, ca mai nainte, ci rotunda, radicata.

E sciutu, cá sticlele din cari se pregatescu maritórele séu microscopulu, constau din lentile converginte, adeca sticla cu suprafati'a boltita. Sticla trebuie se fie fórté curata si necolorata. In locu de sticla putem intrebuintiá ori ce corpu transparentu, daca aceluia i stim dá form'a receruta. Sciindu acést'a, usioru ne putem face singuri unu astfeliu de nutrementu. — Spre acestu scopu mai bunu ar fi o picatura de apa, daca l'am poté asiediá supra obiectului de observatu, asia ca se nu curga, séu daca l'am poté tiené in mana. Mai bunu microscopu ar fi o cantitate ore-care de apa, daca i-am poté dá forma rotunda. Si acést'a o putem face. d. e. Daca o sticla rotunda (cugla de sticla) fórté curata, si subtire, o

vom umplé cu apa, ne va da o lentila maritóre, cu care vom poté observá partile unei plante séu insecte.

In fine voiu aretá unu instrumentu musicalu, fórté simplu, din care se potu capetá tóte tonurile. Acesta consta din pocale simple. Este stiutu, cá pocalulu lovit cu unu batiu, da unu tonu fórté placutu, si inca cu atât mai afundu, cu cât va fi in elu mai multa apa. Asia dar luam pocale asemenea, si turnam in fiecare atáta apa, in cât, pe rend se capetamu tóte tonurile recerute. Atunci pe pocale, cu nesce bote putem jocá piese musicale intregi, primindu tonurile cele mai curate si sunatóre.

V. *Apahidean.*

D i v e r s e.

* **Consistoriulu eparchialu aradanu intrunitu** in siedinti'a plenaria Vineri'a trecuta a denumitu de protopresviteru alu Totvaradiei pre parintele *Vasilie Belesiu* referinte la consistoriulu aradanu. Felicitamu pre nou alesulu parinte protopresviteru si-i dorimu, cá Ddiu se-lu tiena intru multi fericiti ani, se póta pastori multu timpu si cu celu mai bunu succesu tractulu incredintiatu.

* **Adunarea generala ordinaria a fondului** preotiescu s'a tienntu ieri aici in Arad sub presidiulu Pré Santiei Sale, dlui Episcopu eparchiotu. Cu acést'a ocaziune s'a constatat, ca fondulu preotimei nóstre din eparchi'a Aradului se inmultiesce in modu imbucuratoriu, asia incât adunarea a fost pre deplin satisfacuta atât de aventulu ce l'a luat fondulu, cât si de mersulu afaceriloru preste totu. In astfeliu de impregiurari avemu tóta speranti'a, ca acestu fondu din care se impartu si astadi o multime de ajutorie la preoti la veduve preotese si la orfanii preotiloru va poté reversá in scurtu timpu cele mai mari binefaceri.

* **Alegeri Supletorie** pentru sinodulu eparchialu s'au intemplat in cerculu preotiescu alu Siriei, alegendu-se de deputatu parintele *Constantinu Aiudanu*, administratoru protopresviteralu; in cerculu preotiescu alu Bichisiului s'a alesu ieromonarchulu *Augustin Hamsea* profesoru de teologie in Aradu; in cerculu preotiescu alu Borosineului parintele *M. Feier*, parochu in Borosineu, ér deputatu mireanu in cerculu Borosineului s'a alesu dlu *Em. Missiciu* jude la trib. din Kaposvár.

* **Congresulu asociatiuniloru scolare** franceze a tienntu la palatulu Trocadero adunarea sa generala. Presidiulu de onóre i-lu avea Gambetta. Intr'unu discursu aclamatu in modulu celu mai furtunosu, Gambetta aretá cá dupa desastrelé ingrozitóre din 1870, unu singuru strigatu a resunat prin Francia: „Se invetiamu!“ Precum in evulu mediu, tiér'a dupa catastrofe mari se umplea de biserici in capetele, Francia si acum se se umple de scoli. Acést'a e ideea adeverat democratica, Gambetta adora democratia. Se nu se mai vorbésca de o partida republicana in Francia, cáci Francia si republic'a sunt pentru totdeuu'a inseparabile. Cuventulu marelui Göthe: „Mai multa lumina:“ trebuie indeplinitu, si spre acestu scopu trebuie se conclueze si feméile, carora legislati'a le va mai dá diferite drepturi. Adunarea s'a sfirsitu in sunetele *Marseillaisei* si aclamatiuni resunatóre. „Resb.“

* **Ministeriul I. Bratianu** a dimisionat Noulu ministeriu s'a compus in modulu urmatoriu: D. Bratianu, presedintele consiliului si ministru de externe; Eugeniu Stasescu, ministru de interne; D. Sturza, ministru de finantie; colon. Dabija, ministru alu lucrurilor publice; Generalu Slaniceanu, ministru de resbelu; M. Ferichide, ministru de justitie, si V. A. Urechie, ministru alu instructiunei si culteloru.

* **Catedrala din Iasi.** In 15 Aprilie se va pune de catre I. P. S. S. Mitropolitulu Moldovei si Sucevei prima piatra fundamentala la pilastrii din interiorulu edificiiului catedralei mitropoliei, cu ocaziunea restaurarei acestui edificiu grandiosu. „Resb.“

* **Coróna lui Stefanu celu Mare.** „Romanulu“ afa cu mare bucurie si placere cá s'ar fi gasitu coróna lui Stefanu-Voda si ca s'ar fi aflandu la muzeulu din Cracovia. De va fi astfelu, adaoga a ceasi fóia negresitu ca guvernulu o va cere dela Imperatulu Austriei, care fara indoiala o va oferi, o va reintórce natiunei si Regelui. De va fi adeverata acésta scire, atunci frumoasa coincidentia intre proclamarea regatului si gasirea coróniei in cestiune.

* **Delegati la conferinti'a nationala din Sibiiu** s'au alesu in orasiulu Arad urmatorii dnii: Ioan Popoviciu Deseanu, Mircea V. Stanescu, Ioan Beliesiu si Dr. Nic. Oncu, ér de substituti dnii Demetriu Bonciu si Iosif Botto.

* **„Neue freie Presse“** scrie din incidentulu retragerii dlui Ioan Brateanu intre altele urmátorele: Trei sunt faptele pentru care Ioan Brateanu trebuie se fie mai cu séma mandru; elu a facutu Romani'a independinte, a emancipat'o de sub influinti'a Rusiei si in fine a efectuatu inaltierea ei la rangulu de Regatu. Principatulu intrase in nisce dile pline de calamitate cand, in primavéra anului 1877, rusii se revarsara asupra-i si, de la Brail'a pana la Giurgiu, si-aretau esistinti'a loru in tocmai cá intr'o tíera inamica. Romani'a intreba pe la tóte puterile cele mai mari din Europ'a, déca ar puté se conteze pe unu sprijinu, la casu cand s'ar opune trecerii rusilor, dar pretutindeni respunsulu o datatura din umeri jumetate compatimítóre si jumetate indiferinte. Atunci a incheiatu si ea acea conventiune din Aprile, prin care se facea aliata Rusiei, si déca a trebuitu se ispasésca acésta felonie fatia cu Pórta prin umilirile cele mai simtítóre, apoi la Plevna i-se oferi in schimbu cea mai gloriósa ocaziune spre a aretá ca numai bravura batalióneloru ei a fost aceea care a pututu se scape pe marea Rusie de o infrangere nimicítóre. Recunoscinti'a Rusiei nu fu multa vreme asteptata; salvatoriulu de eri fu jefuitu de posesiunea sa basarabéna si trebui se primésca in locu-i Dobrogea, de care se lepada, dar in zadar. Totusi, in independinti'a acordata principatului de Congresulu de la Berlin, se afla o satisfactiune pe care Brateanu o exploata fara pregetu. Dar si pentru acésta trebui se platésca unu pretiu: elu fu nevoitu ca, cu tóta resistinti'a Cameriloru, se dea evreiloru din Romani'a drepturile civile. De asemine elu sciu a radica consciinti'a poporului romanu la unu asia gradu, in cât nici unu amestecu vecinu nu va mai poté se impedece desvoltarea nationala séu se o duca pe cai false.

* **Principes'a Paulin'a, pitica espusa la Paris.** De cata-va timpu, ne spune invetiatalu francesu D. Bertillon, se espune la Paris o copilitia pitica, cum nu s'a mai vedutu pana astadi. Principes'a Paulin'a,

acést'a este numele piticei, desi in etate de partu ani, dabia are o inaltime de 38 centimetri. Póte se mai crésca, inse nu este mai putienu adeveratu, cá pentru etatea sa este totu ce póte fi mai piticu, de órece copii, candu se nascu au, cifra media o inaltime de 56 centimetri. Dupa cum se esprima D. Bertillon, Paulin'a este o adeverata papusia via; capulu seu de si micu, (are o circonferinti'a de 38 centimetri), este mare in raportu cu corpulu seu; obrajii i suntu mici, palidi, ochii albastri si inteligenti; perulu i este mare abundantu, blondu, finu si cam buclatu. Dint'i i suntu in stare buna. Copiliti'a este fórté neastemperata, cu tóte cá merge cam cu greutate; vorbesce limb'a olandesa si i placu jocurile de versta ei. Cu tóte, cá ambla greu, se pare cá colón'a sa vertebrala este normala, inse piciorusiele sale nau indestula putere, de aceea, candu merge, le camu indoiesce. D. Manouvrier, preparatoru alu laboratorului de Antropologia a mesuratu lungimea membreloru aeestei pitice. Picioarele i suntu esite inainte, slabe; pulpa sa, la partea cea mai grósa dabia are 9 centimetre de circonferinti'a. Paulin'a este alu sieptelea copilu la parinti sei; fratii si surorile sale au talia normala; copiliti'a sa nascutu la terminulu obicinuitu. Dela nascere dabia a crescutu acumu in urma cu dóue degete. Greutatea capului seu este siése livre (pundi) si jumetate, cam doue ocale si jumetate. Pitic'a este sanatósa, si dórme 10—12 óre; inimióra s'a bate cu mare repediune; D. Bertillon a constatatu una suta pulsatiuni pe minuta; la copii mici se urca la una suta doue dieci. Parintii sunt olandesi, ér copil'a s'a nascutu pe frantari'a dintre Oland'a si Belgi'a, la cáti-va kilometri de Anvers. „R. S.“

Concursu.

Ne presentanduse competitori spre a poté face alegere de preotu, la vacant'a parochia de a III-ea clasa din comun'a *Selbagelu*, in protop. Lugosiului, cottulu Carasiu-Severinu; se escrie de nou concursu, cu terminu pana in *10 Maiu vechiu a. c.* in care di se va face alegerea.

Emolumintele si conditionile suntu totu cele publicate in Nrii. 10. 11 si 12 din acestu anu.

Selbagelu in 5 Aprile 1881.

Comitetulu parochialu.

In cntielegere cu D. protop. tractualu.

Pentru vacanta parochie *Craiova*, protopresviteratulu Beliului — incopciata cu statiunea invetiaterésca deacolo — pe langa urmátorele emoluminte:

1. Cele preocesti computandu-se birulu dela 100 Nre de case, — arenda pamentului de 14 cubule, precum si alte venituri din parochie dau o suma de 265 fl. v.

2. Cele invetiateresti sunt:

1. In bani gata dela Domnie 26 fl.
2. Dela comuna in bani gata 60 „
3. Pentru fenu si pae . . . 16 „
4. 6 orgii lemne à 5 fl. . . 30 „
5. Pentru arenda pamentuli scoli 10 fl.

Summ'a . 142 fl. a. v.

Care suma adaugandu-se catra 265 fl. — dau la olalta o suma de 407 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acést'a parochie au se-si trimita petitiunile loru celu multu pana in diu'a de 10 Maiu v. subscrisului p. u. Hollod in Gyanta — cand deodata se va tiené si alegerea.

Craiova, la 4 Aprile v. 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Pintia**, m. p. adminis. protopopescu ca inspect. cerc.

Conform ordinatiunei Venerabilului Consistoriu diecesanu din 31. Decemvre a. tr. Nr. 648. Sc. se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. rom. din Comun'a *Ciudanoviti'a*, protopresbiteratulu Oravitiei cu terminu de un'a luna dela prim'a publicare.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

1. Salariu anualu in bani gata 200 fl. v. a. preliminati in budgetu, carii sa voru solvi in rate trilarie anticipative.

2. Patru orgii lemne uscate pentru focu, din care se va incalzi si scóla.

3. Spese de calatoria la conferintiele invetiatoresci 10 fl. v. a. pentru curatorulu scólei 10 fl. si in fine pentru scripturistica 8 fl. v. a.; tóte aceste sume se predeau invetiatoriului.

4. Doue jugere pamentu pentru fenatiu, care aducu anualiter unu venitu de 15 pana la 20 fl. v. a.

5. Cortelu liberu in localulu scolei, cu gradina pentru legumi, apoi grajdu pentru vite.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si tramine recursele instruate conformu prescrieloru „Statului Organicu“ si a „Regulamentului Congresualu“ din 1878, comitetului parochialu la adresa Domnului Protopresbiteru, si inspectoru scolaru tractualu Iacobu Popovicu in Oraviti'a pana la terminulu defiptu. Ciudanoviti'a, in 25. Martie st. v. 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Domnulu Protopresviteru tractualu.

Pentru parochi'a de class'a III, din *Josasielu* cu fili'a *Baltela*, impreunata cu postulu de invetiatoriu; emolumintele sunt:

- a) unu fondu intravilanu cu casa
- b) $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu estravilanu
- c) dela fiesce care posesoru de $\frac{1}{4}$ sesiune de pamentu una mesura de cucurudiu sfaramatu; éra dela dileri $\frac{1}{2}$ mesura, findu numerulu caseloru 110.
- d) veniturile stolere usuete.

II. Venitulu invetiatorescu

- a) in bani gata 160 fl.
 - b) naturalele staverite in bani 75 fl.
 - c) 8 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scól'a.
 - d) cortelu in edificiulu scólei si gradina mare.
 - e) pamentu invetiatorescu $\frac{1}{8}$ sesiune estravilanu.
- Dela recurrenti se pofteste cualificatiune pentru parochii de a III. cl. atestatu de moralitate; recur-

sele adresate comitetului paroch. din Josasielu se se trimita off. ppescu alu Boros — Ineului in Boros-Jenó pana in 3 Mai st. v. candu va fi si alegerea. Josasielu 9 Martie 1881.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioan Cornea** m. p. ppresbiteru,

Conformu ordinatiunei ven. Consistoriu eparchialu gr. or. Oradanu din 23. Iuniu 1880. Nr. 527. B. comitetulu parochialu din comnu'a *O. Homorogu*, care apartiene la protopresbiteratulu gr. or. alu Oradii mari in siedinti'a tienuta la 15/27 Martiu a. c. a decisu escriere si publicare de concursu nou pentru alegerea de capelanu pe langa veteranulu parochu Dimitriu Papp cu terminu pe a doua duminica dupa pasci adeca 26. Aprilie (8. Maiu) 1881.

Emolumintele sunt urmátorele:

1. Una sesiune de pamentu aratoriu si fenatia cu competintia de pasiune, aici se observa, ca din sessi'a susu atinsa dupa usulu vechiu se poftesce a se da unu lantiu — jugeru de pamentu pe partea cantorului.

2. Birulu preotiescu dela 64. numere de case cu pamentu prevediute, câte un'a vica de bucate dupa unu numeru si anume cucuruzu; éra dela 159. de numere, câte o jumetate de vica cucuruzu dupa unu numeru.

3. Stólele indatinat dupa usulu si ordinatiunile sustatatorie dela tóte functiunile preotiesci.

Din Birulu preotiescu va avé preotulu a da pe partea cantorului candu va fi aplicatu, cate 6. cubule de cucuruzu la anu; éra sfatului bisericescu pe anu 3. cubule de cucuruzu pentru strangerea birului.

Din veniturile preotiesci mai susu amintite alegandulu capelanu pana va trai veteranulu parochu se va folosi numai de a trei'a parte, care totu odata va fi prevediutu si cu cuartiru liberu.

Fiindu parochi'a din *O. Homorogu* parochia de clas'a I. prin urmare doritorii de a recurge suntu indetorati recursorile sale prevediute cu documinte recerute la parochia de I. clasa pana in 24 Aprilie (6. Maiu) 1881 a le substerne protopresviterului concerninte Simeonu Bica in Oradea mare — Nagyvárad.

Comitetulu parochialu

Cu invoirea mea: **Simeonu Bica** m. p. Propp. Oradii mari.

IOANU BELESIU

advocatu in legile comune si cambiali si fiscu alu consistoriului eparchialu Aradanu,

si-a stramutatu

cancelari'a advocatiale

in strad'a crucei (Battyani) Nrn. 36.